

Vänsterpartiets

förslag till

Budget 2025 och plan 2026-2027 för Örnsköldsvik

Till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

Vänsterpartiet yrkar

att Kommunfullmäktige fastställer den kommunala skattesatsen fr o m 2025 oförändrad till 22.71 kronor.

att Kommunfullmäktige beslutar att anta Vänsterpartiets förslag till budget för 2025 med plan för 2026 – 2027 (bilaga).

att Kommunfullmäktige antar följande ekonomiska mål för mandatperioden 2023-2026:

- **Resultatet för kommunen** ska uppgå till **minst 0,1 %** av skatteintäkter och statsbidrag under mandatperioden.
- **De skattefinansierade investeringarna** ska uppgå till **max 2145 Mkr** under mandatperioden

Vänsterpartiets förslag till kommunbudget 2025-2027

Vi tror på allas lika värde, allas rätt till ett värdigt liv och en dräglig tillvaro. Vi vill slå vakt om våra offentliga välfärdsverksamheter och trygghetssystem. Våra gemensamma resurser är till för alla och inte bara för några få människor. Tillsammans bygger alla vi som bor här framtidens Örnsköldsvik med omsorg om kommande generationer.

Kommunen måste under budgetperioden kraftsamla och på riktigt agera för att nå målet om klimatneutralitet 2030. Kommunens koldioxidbudget visar att utsläppen behöver minska med 16,6% om året för att vi ska hålla budgeten, vilket kräver ökade insatser både inom kommunkoncernen och i samhället i övrigt.

Skola, vård och omsorg som kommunen är ansvarig för ska vara av högsta kvalitet och drivas av kommunen. Privatisering och vinstintressen hör inte hemma där.

Örnsköldsvik är en stor kommun med landsbygd, större och mindre orter, skogar, sjöar, hav och skärgård. Detta ger kommunen ett ansvar att ta till vara dessa unika förutsättningar för att utveckla hela kommunen, till nytta för alla nuvarande och kommande invånare. Planeringsprocesserna ska vara öppna och transparenta från idé till genomförande.

Behoven ska styra. Under budgetåret 2025 prioriteras:

- **Investeringar och andra insatser för klimatet.**
- **Ökad grundbemanning och bra arbetsvillkor inom skolan och omsorgen.**
- **Planering för utveckling på landsbygden, de mindre orterna och i staden – megaprojekt som "Stadsdel 2030" är inte framtiden.**

En bra skola och välfärd är förutsättningen för en god ekonomi.

Statsbidragen måste öka för att finansiera välfärden

Staten har ansvaret för att finansiera välfärden. Statsbidragen till kommunerna skulle behöva öka med mer än 20 miljarder under mandatperioden. För Örnsköldsvik skulle det innebära en ökning med minst 100 miljoner kronor.

Den sittande högerregering prioriterar tyvärr inte detta varför budgetförslaget utgår från att en ökning inte kommer att ske förrän efter valet 2026. Detta medför att budgeten planeras för ett 0-resultat för kommunen under mandatperioden eftersom det inte är möjligt att minska kostnaderna för välfärdens verksamheter som invånarna behöver och kommunen ansvarar för. Om resultatet 2025 blir negativt kan kommunen täcka underskottet med medel som finns i resultatutjämningsreserven (RUR) om kriterierna för RUR uppfylls. I annat fall ska underskottet återställas under de kommande åren.

Befolkningstrenden kan vändas...

Kommunens befolkning behöver öka. Det skulle ha stor inverkan på både skatteunderlag och statsbidrag. Trenden idag är tvärtom att befolkningen minskar pga mindre inflyttning från utlandet och lägre födelsetal. Konkurrensen om arbetskraft och inflyttare ökar också från andra kommuner både i Norrland och resten av landet.

...om vi har en välfärd och utbildningar i världsklass

För att bryta denna utveckling är det viktigaste att vi som bor i Örnsköldsvik trivs, att vi har en välfungerande välfärd och känner framtidstro. Utbudet av eftergymnasiala utbildningar och inskolningsmöjligheter på arbetsplatser måste öka. Ett aktivt integrations- och arbetsmarknadsarbete krävs. Det ger en grund både för att fler ska stanna kvar i kommunen och för att fler ska välja att flytta hit

...om våra nyanlända får utbildning och arbete

...om vi satsar på klimatet

En förutsättning för detta trendbrott är också att Örnsköldsvik tar täten i klimatomställningen genom en aktiv samverkan med företag, entreprenörer och civilsamhälle för att utveckla framtidens gröna jobb och bygga starka, tåliga lokalsamhällen.

Nytt realistiskt mål för ökningen av antalet invånare – minst 1000 fler till år 2030

Denna budget syftar till att möjliggöra ett sådant trendbrott. Därför utgår den från en marginell befolknings- och intäktsökning 2025, som sedan successivt ökar något 2026 och framåt. Men detta innebär tyvärr också att det inte är realistiskt att planera vare sig budget eller till exempel bostadsbyggande utifrån kommunens mål om 5000 fler invånare år 2030.

Målet ändras till att kommunen ska öka med minst 1000 invånare till år 2030.

<i>De avgörande faktorerna!</i>	<p>De avgörande faktorerna för att kommunen ska bli attraktiv är att den förknippas med</p> <ul style="list-style-type: none"> • en väl fungerande skola, vård och omsorg, • att alla människors handlingskraft i hela kommunen tas tillvara, • att infrastruktur och kommunikationer finns och fungerar väl och • att kommunens unika natur, landskap och kustlinje fortsätter att vara tillgänglig för alla.
<i>Sälj inte ut fler bostäder!</i>	<p>En annan förutsättning är god tillgång till bostäder. Kommunen ska kunna erbjuda planlagd mark i hela kommunen. Övikshem har ett ansvar för att hyreslägenheter och trygghetsboenden är tillgängliga för alla i centralorten och större orter på landsbygden. Ingen ytterligare utförsäljning av allmännyttans bostäder ska ske, utan dessa ska utvecklas,</p>
<i>Det ska vara lätt att få stöd av kommunen</i>	<p>Kommunens, även bolagens, alla verksamheter ska samordnas bättre för att gemensamt vara så effektiva som möjligt. Det ska bli enklare för invånare och företag att få kontakt med och stöd av kommunen. Samverkan med företag, föreningar och andra aktörer i kommunen utvecklas.</p>
<i>Mer verksamhet i egen regi</i>	<p>Insatser och verksamheter ska göras i egen regi eller i samverkan med civilsamhället. Det är effektivare och ger större delaktighet än upphandling av externa tjänster.</p> <p>Uppföljningen av upphandlingar förbättras för att säkra korrekta beställningar, fakturor, arbetsvillkor och leveranser. Vid större upphandlade projekt ska kommunen ha egen personal som aktivt bevakar kostnadseffektivitet och leveranser.</p>
<i>Vi ska själva äga våra lokaler</i>	<p>Kommunen ska äga sina egna verksamhetslokaler. De ska kunna ställas om och användas flexibelt inom olika typer av verksamheter, interna eller externa, dag- och kvällstid och när behoven förändras. Alla lokaler, även ute i byarna, ska underhållas och energieffektiviseras, både för klimatet och för billigare drift.</p>
<i>Nya fönster på skolan i Norrflärke. Släng ut oljepannan i Trehörningsjö</i>	<p>Den interna hyressättningen och ansvarsfördelningen för kommunens lokaler ses över för att säkra att kommunens medel i så stor utsträckning som möjligt går till kommunens egna verksamheter</p>
<i>Lärare, städ- och omsorgspersonal ska ha makt över sitt arbete!</i>	<p>Genom att personalen ges insyn i och möjligheter att påverka renoveringar och nybyggnationer kan kostnader sänkas och arbetsförutsättningar och arbetsmiljö förbättras.</p> <p>Utvecklingsarbete ska så långt som möjligt ske ute i kommunens verksamheter och inte genom särskilda utvecklingsresurser. Nya digitala lösningar införs i dialog med personalen så att de förenklar arbetet och ger högre kvalitet.</p>

Slå ihop kommunstyrelsens båda förvaltningar

För att underlätta detta och minska dubbelarbete och administration slås kommunstyrelsens Kommunledningsförvaltning och Konsult- och serviceförvaltning ihop.

Stödresurser ska finnas nära de som har det operativa ansvaret. Utifrån detta minskas den administrativa överbyggnaden.

Kommunens visioner ska tas fram av nämnder och invånare – inte av en sluten chefsgrupp eller en tillväxtchef!

Insyn och delaktighet för både politiker och allmänhet i kommunens planeringsprocesser ska öka. Det måste vara tydligt hur och var visionsarbete och annat idéskapande sker och hur det kan diskuteras och påverkas, var beslut tas och var ansvaret ligger. Kommunens nämnder ska vara delaktiga och ta ansvar på ett tidigt stadium, innan visionskisser beställs och presenteras, för utvecklingsarbete inom sina områden.

Öppen dialog med föreningslivet som inte ger anledning till möten i domstol!

Berörda personer, organisationer och företag ska ges möjlighet till dialog och inflytande och behandlas med respekt.

Låna till nödvändiga klimatinvesteringar

Resultatmålet för kommunen under mandatperioden ska ligga på 0,1 % av skatter och statsbidrag. För att kunna göra nödvändiga investeringar, inte minst till klimatinsatser, behöver en del av dessa lånefinansieras. Detta förbättrar också förutsättningarna för kommunens invånare och företag att klara lågkonjunkturen.

Rodret AB:s koncernbidrag styrs om från flygplatsen till busstrafik och klimatinvesteringar

Örnsköldsviks flygplats går med stora underskott. Den behöver därför avvecklas både av ekonomiska skäl och som klimatåtgärd. De stora koncernbidragen från Rodret AB som finansierar underskottet för flygplatsen kan då successivt minska. Samtidigt möjliggör det för Rodret AB att finansiera utbyggnad av buss- och kollektivtrafik i eget bolag. Övik Energi AB ska också utifrån klimatmålet öka investeringarna i solenergi och laddinfrastruktur för både kommunkoncernens och samhällets behov, till exempel genom solcellsparker.

Utdelningen från Rodret AB ska av dessa skäl inte öka under planperioden.

Klimatkrisen är akut

Klimatstrategin ska följas och koldioxidbudgeten följas upp

Hela kommunkoncernen ska vara klimatneutral och betydligt mer energieffektiv år 2030.

Aktiva klimatinsatser och investeringar idag skapar en attraktiv kommun samtidigt som de lägger grunden för framtidens jobb genom till exempel ökad lokal livsmedelsproduktion, utvecklat klimatvänligt skogsbruk och omställning av industri och transporter.

Vår koldioxidbudget är snart slut.

I Klimatsekretariatets rapport som publicerades i januari 2024 om Örnsköldsviks koldioxidbudget konstaterades att 332 tusen ton CO₂-ekvivalenter släpptes ut 2021 inom Örnsköldsviks geografiska område och att det 2024 endast återstår 1602 tusen ton av budgeten om vi ska göra vår del för att nå 1,5-gradersmålet. Med utsläpp på dagens nivåer kommer budgeten att vara förbrukad inom 6 år.

Nu krävs kraftfulla åtgärder och prioriteringar

Kommunens klimatboks slut konstaterade att vi under 2023 inte nådde upp till den minskning som krävdes och att vi 2024 behöver minska utsläppen med 16,6%. Väntar vi längre blir läget ännu svårare. Det krävs kraftfulla åtgärder och prioriteringar under den korta tid som återstår. Resurserna för att följa upp klimatstrategin och tydliggöra vad som behöver göras förstärks. I alla politiska beslut måste hänsyn tas till klimat och hållbarhet. Inför alla relevanta beslut ska därför konsekvenserna för klimatet bedömas och beskrivas.

Kommunen har gott om styrdokument och målsättningar för klimatarbetet – nu måste det bli mera verkstad utifrån dessa!

Klimatbokslutet, uppföljningen av klimatstrategin och Klimatsekretariatets rapport om koldioxidbudgeten är viktiga planeringsunderlag som ska användas i all planering och uppföljning av nämndernas och förvaltningarnas verksamhet.

Följ Klimatsekretariatets rekommendationer

Klimatsekretariatets rekommendationer om att upprätta periodiska koldioxidbudgetar med kortare tidsspann (1-3 år) och att identifiera områden inom vilka omedelbara utsläppsminskningar skulle kunna ske ska särskilt beaktas. Rekommendationerna ligger i linje med delmålen i kommunens klimatstrategi.

Bjud in en bredd av aktörer - ta fram en gemensam vision och konkreta åtgärder och åtaganden

Kommunledningsförvaltningen ska bjuda in en bredd av aktörer i Örnsköldsvik för att dels ta fram en gemensam vision om Örnsköldsviks hållbara framtid, dels planera effektiva åtgärder med koldioxidbudgeten som utgångspunkt. Syftet ska vara att ta fram konkreta åtgärder och åtaganden inom specifika områden utifrån klimatstrategin, till exempel minskning av utsläpp från personbilstrafiken.

Utbilda förtroendevalda och tjänstepersoner om koldioxidbudgeten	Enligt den gällande klimatstrategin ska kontinuerlig uppföljning ske och utbildningsinsatser göras för att säkerställa god och ändamålsenlig framdrift av klimatstrategin. Vi vill därför att kommunen redan innan slutet av 2024 anlitar Klimatsekretariatet för att ge förtroendevalda och tjänstepersoner en grundläggande utbildning om kommunens koldioxidbudget. Denna utbildningsinsats bör vara återkommande och ges även 2025 utifrån klimatbokslut och rapport om koldioxidbudgeten.
Inrätta ett Klimatutskott för samordning, styrning och uppföljning	Samordning, styrning och uppföljning av kommunens klimatarbete behöver förstärkas och stramas upp. Därför inrättas ett Klimatutskott enligt samma modell som Ekonomiutskottet med uppgift att följa klimatarbetet och föreslå åtgärder utifrån styrdokument och tertialvisa uppföljningar. Nuvarande Hållbarhetsforum, som har ett bredare fokus, fungerar som referensgrupp. Tjänster som miljöstrateg/controller och hållbarhetsstrateg som jobbar externt mot medborgare och näringsliv inrättas inom Kommunledningsförvaltningen.
Den klimatsmarta kollektivtrafiken, gång- och cykeltrafiken måste öka	Arbetet för att minska utsläppen från transportsektorn och öka den klimatsmarta kollektivtrafiken, gång- och cykeltrafiken intensifieras. En förutsättning för en klimatneutral kommunkoncern 2030 är en kraftig ökning av antalet elfordon. Detta kräver i sin tur en stor utbyggnad av intern laddinfrastruktur. Andelen digitala möten och tjänster ska öka. Tåg eller buss <u>ska</u> användas för alla tjänsteresor inom landet. Flygplatsen avvecklas genom samverkan inom regionen. Kommunen ska planera för att återuppta busstrafik i egen regi genom ett kommunägt bolag.
Sol-, vind- och vattenkraft	Insatser görs för att kraftigt öka produktionen av solel och solvärme. Övik Energi ska äga och producera sol-, vind- och vattenkraft.
Styr mot byggande i trä	Detaljplaner, markanvisningsavtal och bygglovsbeslut används så långt möjligt och på ett kreativt sätt för att trä och andra klimatsmarta material och metoder används i nybyggnation och vid renovering.
Dela, låna, återanvänd, reparera och återvinn!	Kommunkoncernen ska arbeta för att öka återvinning och återbruk av material, produkter och lokaler. Miva ska i samverkan med Arbetsmarknadsenheten, LSS dagliga verksamhet, ideella och privata aktörer etablera en återbruksgalleria.
Biologisk mångfald viktig	Kommunens mark och skog ska användas som kolsänka och så att den biologiska mångfalden stärks. Användningen av torv i Hörneborgsverket avslutas så snart som möjligt. Tidigare våtmarker återställs. Gräsmattor omvandlas där det är lämpligt till ängsmark. Mark för kolonilotter och lokala odlingsplatser erbjuds på kommunens eller Övikshems mark.
Lokal odlingsmark	

Hela vår kommun ska utvecklas

Landsbygden nyckel för kommunens utveckling

En fungerande och tillgänglig offentlig infrastruktur och samhällsservice ska finnas i hela kommunen. Kommunen ska samverka med och ge stöd till civilsamhället, företag och lokala initiativ för att stärka en hållbar landsbygdsutveckling.

Insatser görs för att utveckla landsbygden genom att

Företag och boende på landsbygden ska kunna låna till sina företag och hus

- öka tillgången på bostäder, även hyresrätter, trygghetsboenden och boendekooperativ
- pröva nya vägar och insatser för att underlätta finansiera investeringar, bostäder och utvecklingsinsatser
- förenkla för yrkesverksamma personer att flytta till landsbygden, till exempel genom bättre möjligheter att kombinera småskalig livsmedelsproduktion med arbete på distans
- utveckla och testa nya kollektiva eller kooperativa resformer, till exempel gemensamma byabussar och laddningsstationer, samverkan i bilpooler med elbilar, smartare samordning av resor/trafik eller rälsbuss Örnsköldsvik - Anundsjö och norrut.

Pröva nya resformer – byabussar, elbilpooler, rälsbuss eller byns egen idé

Säkra gröna jobb genom köp av tjänster från lokala jordbrukare

En satsning görs på att köpa tjänster, till exempel skötsel av ungdjur eller odlingslotter för grönsaker, av traktens jord- och lantbrukare. På så sätt säkrar vi att dessa matprodukter framställs i kommunen och stärker på ett klimatsmart sätt både vår självförsörjning och näringen i närområdet.

Genom fler mindre upphandlingsavtal med tydliga krav på bra arbets- och miljövillkor blir det enklare för lokala producenter och leverantörer att lämna anbud och vinna upphandlingar. Kommunen ska åter bli FairTrade-certifierad

Alla ska ha tillgång till stränderna och vår natur

Vår natur är unik och vår kanske viktigaste förutsättning för att kunna utveckla kommunen med fler invånare, livskraftiga företag och välfungerande skola och välfärd. Alla invånare, både i staden och på landsbygden, ska ha tillgång till vår fantastiska natur med hav och vattendrag, skog, berg och dalgångar.

Örnsköldsviksfjärdens stränder

Strandskyddet och allemansrätten ska värnas.

Örnsköldsviksfjärdens stränder ska vara våra gemensamma stränder. Det betyder bland annat att området mellan industriområdena i Bonäset och Domsjö så långt möjligt ska vara ströv-, aktivitets- och grönområden. Dessa knyts ihop i ett nätverk med övriga strandområden vid havet, grönområdena i staden och våra stadsnära berg. Varvsbergets topp fredas från bebyggelse.

Fjärdens från Lugnvik till Varvskajen en unik tillgång

Den inre delen av fjärdens från småbåtshamnen i Lugnvik till Varvskajen är en unik tillgång som kan utvecklas med båtsporter, skärgårdstrafik, ställplatser för husbilar, parker med konsertscen och planer för spontanidrott och andra mötesplatser. Detta ökar

	kommunens attraktivitet för nuvarande invånare, besökare och presumtiva inflyttare.
Projektet Stadsdel 2030 avbryts	Projektet Stadsdel 2030 avbryts liksom planerna på bostadsbebyggelse på Varvskajen. Överklagan av detaljplanen för Järvedstrand dras tillbaka och området planeras i stället som grönområde med strandpromenad.
Utveckla befintliga bostads- och industriområden	Vårt alternativ till Stadsdel 2030 är att planlägga nya områden för bostäder, industrier och andra arbetsplatser så att vi tar tillvara och utvecklar befintliga områden och samtidigt fredar och utvecklar våra viktiga naturtillgångar. I staden, i övriga tätorter och på landsbygden. Detta kan ske genom särskilda projekt eller i den ordinarie organisationen.
Skyttis – Valla – Varggropen – Norra handelsområdet	I centrala staden prioriteras bostäder och lokaler för handel, tjänsteföretag samt för kultur och liknande verksamheter. Arbetet med att utveckla Skyttisområdet knyts ihop med ett planarbete för att samordnat utveckla attraktiva bostäder, säkra trafikförhållanden och handeln i Vallaområdet, Varggropen och Norra handelsområdet. Den dialog som påbörjats med de boende i Vallaområdet ska fortsätta och tas tillvara i arbetet.
Kulturhus och gymnasieskola	Vid planeringen av lokaler för gymnasieskolan, en kulturarena, stadsbibliotek och liknande är en viktig utgångspunkt att återanvända, utveckla och samnyttja redan befintliga byggnader och lokaler. En kultur- och evenemangsarena kan med fördel kopplas till en ny eller ombyggd gymnasieskola eller till Häggglunds Arena.
Låt inte ett polishus äventyra Paradiset	Paradiset är en viktig tillgång för kommunen som riskerar att få färre besökande genom de hinder som uppstår för tillgänglighet och nödvändigt underhåll om ett nytt polishus som planerat byggs på parkeringen vid Södra rondellen. Ett sådant bygge, liksom om en Kultur- och evenemangsarena byggs inom området, ökar också sårbarheten för trafiken på E4an, Strandgatan och Modovägen, vilket måste undvikas så länge E4an inte flyttats från centrum. Kommunen ska därför ta initiativ till att polishuset kan byggas på annan lämplig plats.
Planera utifrån närhet till befintliga förskolor, skolor, serviceinrättningar och arbetsplatser och tillgång till kollektivtrafik.	Även i övriga kommunen planeras för blandad bostadsbebyggelse i nuvarande eller nya områden utifrån närhet till befintliga förskolor, skolor, serviceinrättningar och arbetsplatser och tillgång till kollektivtrafik. Och omvänt planeras kollektivtrafik utifrån behoven. Projektet "Grundsunda 2030" är ett bra exempel på hur vi kan arbeta med utveckling av en viktig ort och en kommun del i samverkan med civilsamhället och befintliga företag.
Prioritera kollektivtrafik och cykelvägar, inte bilparkeringar	I planering av vägar och trafik innebär det knappa utrymmet i kvarstående koldioxidbudget att kollektivtrafik och cykelvägar måste prioriteras. Cykeltrafiken ska så långt möjligt separeras från både bil- och gångtrafik. Säkra parkerings- och laddningsmöjligheter för cyklar ska under budgetperioden prioriteras framför bilparkeringar.

Industriområden

Industrin byggs i första hand ut vid befintliga industriområden. Minst ett nytt industriområde som möjliggör nyetablering av en större industri planeras utifrån närhet till kollektivtrafik, järnväg, hamnar och elförsörjning

Företagsklimat i världsklass genom bra samhällsservice

Kommunen ska ta ansvar för ett bra företagsklimat och för att kommunens företag ska kunna utvecklas genom att den grundläggande samhällsservicen fungerar för företagen och deras anställda:

- Kommunen bedriver ett aktivt klimatarbete i samverkan med företag och civilsamhället.
- Skolan är bra för samtliga elever.
- Vården och omsorgen fungerar och är tillgänglig.
- Kompetensförsörjningen förbättras.
- Kultur- och friluftslivet är attraktivt.
- Infrastrukturen utvecklas för företagens behov på både kort och lång sikt.

Arbetskraft till företagen och jobb till de arbetsökande

Arbetslösa och nyutbildade på arbetsmarknaden behöver goda möjligheter att utbilda sig och arbeta i Örnsköldsvik genom aktiv samverkan med företagen, utbildningsväsendet, Samordningsförbundet och Arbetsförmedlingen. Validering och stöd till nyföretagande är särskilt viktigt för nyanlända.

Samarbetet mellan skolan och näringslivet ska fortsätta att utvecklas, till exempel de befintliga Komtek och Vård- och omsorgscollege eller genom skapandet av ett nytt kreativt högskolecampus. Universitet och yrkeshögskolan påverkas aktivt att förlägga utbildningar eller samlingar inom distansutbildningar till kommunen. SFI och vuxenutbildningen ska återtas i kommunens regi och samverka nära med gymnasieskolan.

SFI och vuxenutbildningen ska drivas av kommunen**Jobb till ungdomar och personer med funktionsnedsättning**

I samverkan med civilsamhället, sociala företag och föreningar erbjuder kommunen genom Arbetsmarknadsenheten rehabilitering, praktik eller anställning till arbetslösa ungdomar, långtidsarbetslösa och personer som har en funktionsnedsättning. Alla förvaltningar erbjuder arbetsmarknadsinsatser och praktik. Sommarjobbgarantin utökas till fler årskurser

Satsa på personalen för att klara kompetensförsörjningen

Kommunens största utmaning de kommande åren är att kunna behålla och rekrytera personal. Samtidigt ökar konkurrensen om arbetskraften från andra arbetsgivare med risk för att fler slutar.

Tillräcklig personaltäthet avgörande

Personalen ska ha sådana löner, arbetsvillkor och arbetsmiljö att kommunen blir en attraktiv arbetsgivare. Grundbemanningen behöver öka inom framför allt skolan och omsorgen så att personaltätheten är tillräcklig och möjliggör bra arbetscheman när heltidsanställning genomförs som norm.

Bra arbetscheman

Heltider införs i nära dialog med personal och fack

Deltidstjänster omvandlas till heltider i nära dialog med berörd personal och de fackliga organisationerna. Redan anställda erbjuds heltidsanställningar; Målet är att alla som vill arbeta heltid ska göra det.

Fortbildning Inflytande Friskvård

Personalen ska ha tid och möjlighet till fortbildning, att planera och utveckla sitt arbete och att påverka både verksamheten och den egna arbetssituationen. Arbetstiden och planeringen ska ge möjlighet till dygnsvila, helgedighet och sammanhållen semester.

Cheferna ska ges förutsättningar att klara uppdraget

Chefer och arbetsledare ska ha tillgång till den personal och de övriga resurser som de behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag. De ska inte ha fler medarbetare än att de har möjlighet att ha en bra dialog med alla. De ska kunna få tillräcklig vila och återhämtning.

Lyssna på facken och skyddsombuden!

De anställdas fackliga organisationer och skyddsombuden ska ges bra förutsättningar att arbeta. De ska känna att arbetsgivaren lyssnar på och tar tillvara deras synpunkter på alla nivåer. Samverkansavtalet ska naturligtvis följas.

Klimatet för interna diskussioner ska förbättras

De rapporter som kommit internt och via media att personal känner att de inte blir lyssnade på ska tas på allvar. Alla anställda ska ha inflytande över sitt dagliga arbete och hur det planeras i dialog mellan chef och medarbetare. På så sätt kan verksamheterna och arbetsmiljön förbättras och det blir mer attraktivt att ta jobb och stanna kvar inom kommunen.

Ökad grundbemanning

Studietjänster där vikarier kan kombinera arbete och studier

Kommunen har under de kommande åren ett stort rekryteringsbehov. I kommunens olika verksamheter finns ett stort behov av vikarier för att lösa tillfälliga personalbehov, vilket är en utmaning i vår strävan att hålla hög kontinuitet och kvalitet. Genom personalpooler och ökad grundbemanning minskar behovet av tillfälliga anställningar. Obehöriga visstidsanställda och vikarier erbjuds studietjänster där arbete kombineras med utbildning på arbetstid.

Bildningsnämnden

En skola och förskola för alla barn

Skolan och förskolan ska ge varje elev förutsättningar att utvecklas maximalt efter egen förmåga. Alla ska känna sig trygga i skolmiljön. Ju yngre barnen är, desto viktigare är det att förskolan och skolan ligger nära byn eller bostadsområdet.

En bra kommunal skola, motverka privata bolagsskolor

En större andel privata friskolor ökar segregering och minskar likvärdigheten i skolan samt ökar kommunens kostnader. Kommunen ska därför inom ramen för de lagliga möjligheter som finns motverka att privata koncerner startar nya friskolor. Hur skolpengen fördelas ses över för att den kommunala skolan så långt möjligt inte ska missgynnas. Erfarenheter tas tillvara från kommuner, till exempel Göteborg, som förändrat resursfördelningen i detta syfte.

Lär av Göteborg

Elevantalet minskar – och ökar

Elevantalet minskar under budgetperioden inom de yngre årskurserna. Detta minskar dock inte kostnaderna i samma utsträckning. Samtidigt fortsätter antalet elever inom anpassad grundskola och gymnasium att öka, vilket innebär behov av ökade resurser.

Öka grundbemanningen

Grundbemanningen inom skolan behöver öka för att utbildningen ska kunna vara anpassad utifrån varje barns och ungdoms förutsättning. Personaltätheten inom förskolan, fritids och de första årskurserna inom grundskolan ska öka så att barngrupperna kan minskas. Resursfördelningssystemet ses över så att alla elever ska få likvärdiga förutsättningar utifrån sina behov och så att personalen får en bra arbetsmiljö oavsett hur stor eller liten skolenheten är.

Läsförmågan ska förbättras

Skolan måste säkra att alla barn har en så god läsförmåga som möjligt. Resurserna för läroböcker och skolbibliotek förstärks därför.

Sätt in extra stöd tidigt

Resurser ska finnas för barn i behov av särskilt stöd. För att barn och elever som behöver extra stöd ska kunna få det så snart som möjligt och med kontinuitet behövs ökad tillgång till specialkompetens (ex. specialpedagoger och speciallärare) samt elevassistenter. Barn som har hög frånvaro eller inte klarar att delta i ordinarie barngrupper eller klassundervisning ska stödjas individuellt utifrån sina behov.

Elevhälsan utvecklas

Alla barn ska få frukt

Elevhälsan utvecklas. Resurser tillförs för förbättrad psykisk hälsa. För likvärdigt bättre tillgång till näring och mer energi under skoldagen ska alla elever i grundskolan dagligen erbjudas frukt eller motsvarande. Familjecentralen med den öppna förskolan ska fortsätta sitt viktiga arbete. Det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar upp till 20 år är prioriterat.

Nattis viktigt

Kommunens barnomsorg på kvällar och nätter är viktig både för barnens och föräldrarnas trygghet samt för att kvälls- och nattöppna verksamheter ska klara sin kompetensförsörjning.

<i>Vi behöver mer personal i skolan. Personalen behöver bättre villkor och förutsättningar.</i>	Arbetet att behålla och rekrytera kompetent personal är avgörande för en bra skola. Utöver bra löner och andra arbetsvillkor, bra lokaler och arbetsmiljö krävs också bättre förutsättningar för planering och uppföljning, bättre möjligheter att påverka och bättre tillgång till läromedel och utbildningsmaterial.
<i>Ge skolans vikarier och visstidsanställda utbildning; inrätta studietjänster.</i>	Genom att ge vikarier och visstidsanställda möjlighet till utbildning på arbetstid kan de få ökad kompetens och behörighet för att långsiktigt lösa kompetensförsörjningsproblemen
<i>Elever från olika förhållanden ska mötas</i>	Det är viktigt att förbättra integrationen i våra skolor och förskolor och aktivt motverka segregation. Därför ska eftersträvas att elever med olika bakgrund möts i kommunens alla skolor. Nolltolerans mot mobbing och annan kränkande behandling är en självklarhet
<i>Integrationsarbetet ett viktigt uppdrag</i>	Det finns även fortsättningsvis ett behov av att på ett bra sätt möta kommuninvånare med annat förstaspråk genom ett bra integrationsarbete med språkträning, utökad samhällsorientering och utbildning parallellt med praktik och arbete under etableringstiden. Bildnings- och Vårdförvaltningen ska prioritera samverkan för elever med särskilda behov och inom integrationsarbetet.
<i>Avgiftsfri kulturskola för alla</i>	Kulturskolan är en tillväxtfaktor för både barnen och samhället. Den ska vara avgiftsfri och arbeta uppsökande så att alla barn kan delta oberoende av föräldrarnas ekonomi och bakgrund.
<i>Skolbiblioteken ska återuppstå</i>	Alla skolor ska ha fungerande och bemannade skolbibliotek. En plan tas fram för hur de brister som finns efter de senaste årens nedskärningar snarast kan åtgärdas.
<i>SFI och vuxenutbildningen återtas i kommunal regi</i>	Svenska för invandrare (SFI) och vuxenutbildningen, som sedan ett par år tillbaka upphandlas från privata aktörer, ska inte vara digital utan ges på plats. Så snart det är möjligt ska den återtas i kommunal regi. Då kan vi inte bara säkerställa god kvalitet, utan också förbättra planerings- och samordningsmöjligheterna

Välståndsnämnden

Kommunens verksamheter inom vård och omsorg, även personlig assistans, ska fortsätta att drivas i egen regi. LOV ska inte användas.

De äldre äldre blir fler, behoven av vård och omsorg ökar

Antalet äldre och personer med vård- och omsorgsbehov ökar. De ska ha makt och inflytande över sina egna liv och få den vård och omsorg de behöver. Genom att i god tid få erbjudande om trygghetsboende eller annan anpassad bostad kan livskvaliteten höjas och behovet av särskilt boende fördröjas för vissa äldre. Men allt fler i den stora gruppen som föddes på 1940-talet och som kunnat bo kvar länge i egen bostad behöver nu plats på särskilda boenden.

Behoven ska styra investeringarna, inte tvärtom

I åldersgruppen 80+ är kommunens bedömning länge varit att 13% behöver en plats inom vård- och omsorgsboende. Den bedömningen kvarstår, har inte ändrats, och ska inte ändras. Behoven ska styra investeringarna, investeringarna kan inte styra behoven.

Fler platser inom vård- och omsorgsboenden

Denna budget utgår från att verksamheten och investeringarna ska planeras utifrån behoven i den växande gruppen äldre. Arbetet med att planera och bygga fler platser inom vård- och omsorgsboenden ska intensifieras samtidigt som fler kan bo kvar i sin bostad tack vare hemtjänst och hemsjukvård. Fler sjuksköterskor behövs i äldreomsorgen. Samverkan med primärvården ska utvecklas.

De satsningar som de riktade statsbidragen i äldreomsorgssatsningen och äldreomsorgslyftet har möjliggjort ska fortsätta även om statsbidragen upphör. Träffpunkternas förebyggande verksamhet är viktiga för att motverka ökad psykisk ohälsa, ensamhet och isolering.

Högre personaltäthet – ökad grundbemanning

Personaltätheten behöver öka inom boenden och hemtjänst. En förutsättning för detta är en högre grundbemanning med kompetent personal. Det kräver i sin tur bra löner och arbetsvillkor med inflytande, heltidsanställning och bra scheman.

Nej till "Hälsoscheman".

Fler LSS-platser

Personer med funktionsvariationer ska kunna delta i samhällslivet på sina villkor för att främja hälsa och välbefinnande. Behovet av LSS-insatser från kommunen ökar när staten inte tar sitt ansvar. Det gör att det blir svårare för många att leva i hemmet och att behovet av boenden ökar.

Den dagliga verksamheten behöver fler platser och alternativ av sysselsättning. Tillgänglighet och kvalitet i daglig verksamhet ökar genom samverkan med den sociala ekonomin och arbetsmarknads- och rehabiliteringsverksamheten inom kommunen

Individ- och familjomsorg för att alla ska kunna leva ett bra liv

Utgångspunkten för kommunens arbete inom individ- och familjomsorgen är den enskildes behov för att kunna leva ett självständigt och bra liv. Utanförskap, ohälsa och ökande klyftor

	<p>ska motverkas. Utifrån detta är insatser inom försörjningsstöd, boendestöd, missbruksvård och -rehabilitering, psykosocialt stöd, kvinnojour och andra områden viktiga.</p>
<p>Stöd till kvinnojouren</p>	<p>Tidöregeringens nya krav på landets kvinnojourer har inneburit att verksamheter tvingats läggas ner. Därför behövs olika former av stöttning så att kvinnojouren kan fortsätta sitt viktiga arbete i Örnsköldsvik.</p>
<p>Tidiga och uppsökande insatser med barnen i fokus</p>	<p>Tidiga och uppsökande insatser är avgörande för att förhindra att små utmaningar blir stora problem för barn och unga. Personer med psykisk ohälsa eller funktionsvariationer prioriteras särskilt. Familjecentralen är en viktig resurs som ska stöttas och utvecklas. Samverkan utvecklas med Bildningsförvaltningen för en föräldrastödskedja som stärker föräldrar i sin roll och i sitt ansvar att ge barnen en bra start i livet och som främjar en god utveckling.</p> <p>Kommunen har extra fokus på barn och unga, som är placerade i familjehem och i HVB-hem, som i ökad utsträckning bedrivs på hemmaplan i kommunens regi.</p>
<p>Stöd till utsatta barn viktigt</p>	<p>Behovet av stöd ökar till föräldrar och anhöriga till barn och vuxna som är sjuka eller av annat skäl behöver extra stöd. Kommunens anhörigstöd och avlastning ska möta detta. Föräldrabyrån liksom Ungdomsmottagningen och andra stödinsatser är också viktiga.</p>
<p>Kommunen måste ta ansvar för att arbetslösa får jobb</p>	<p>Lågkonjunkturen gör att svårigheten för ny tillträddande och personer som står långt från arbetsmarknaden att få arbete ökar. Antalet personer med försörjningsstöd riskerar att öka samtidigt som kostnader och ansvar övervältras från staten till kommunen genom nedskärningarna inom arbetsmarknadspolitiken.</p>
<p>Arbetsmarknadsenheten med Startpunkten och Återbruket ska utvecklas – inte avvecklas</p>	<p>Kommunen behöver därför fortsätta med aktiva arbetsmarknadsinsatser i samverkan med Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet, näringslivet och utbildningsanordnare. Arbetsmarknadsenheten med Startpunkten, Återbruket och andra insatser blir viktigare. Dessa verksamheter ska även i fortsättningen drivas i kommunens regi och möjligheten att utveckla verksamheterna vidare, t ex med en Återbruksgalleria, utreds. Särskilda insatser görs för att nyanlända kvinnor ska få egen försörjning genom utbildning och arbete.</p>
<p>Återbruksgalleria</p>	
<p>Motverka våldet i samhället</p>	<p>Vi behöver gå till roten med våldet. Mäns våld bottnar ofta i patriarkala strukturer, hur normer förs vidare och återupprepas. För att bryta våldsspiraler behövs tidiga insatser. Här spelar personaltäthet i förskola, familjecentral, konsekvent genuspedagogik och socialt förebyggande arbete en viktig roll. Gängkriminalitet och mäns våld mot kvinnor bör inte ses som separata öar utan motverkas bäst genom olika former av stödjande, inkluderande samt förebyggande arbete.</p>

Kultur- och fritidsnämnden

Föreningslivet är basen

Föreningslivet och kulturen är i mångt och mycket själva kttet i vårt samhälle. Det ideella föreningslivet utgör en viktig grund för vårt demokratiska samhälle, där människor med olika bakgrund och erfarenheter möts för att utbyta tankar och idéer. Idrott och friluftsliv, liksom kulturupplevelser, främjar välbefinnande och god hälsa. Ett aktivt friluftsliv, idrotts- och kulturliv som är synligt nationellt och internationellt är viktigt för utvecklingen av Örnsköldsvik.

Kultur, idrott och friluftsliv gör att vi mår bättre – och lyfter vår kommun

Alla ska kunna vara med

Alla, oavsett kön och könsidentitet, ska ha goda förutsättningar att delta i idrott, friluftsliv och kultur. Det är viktigt att träffpunkter och föreningar har ett inkluderande arbetssätt där även till exempel personer med normbrytande funktionsvariation eller nyanlända barn, kvinnor och män finner meningsfulla umgängesplatser och arenor som stärker och förenklar vägen in i samhället.

En topprankad kommun

Örnsköldsvik är en av landets bästa friluftskommuner. Vi har fantastiska förutsättningar för naturupplevelser både i kust- och inland. Det är viktigt att vi fortsätter att underhålla och utveckla dessa och att säkerställa och förbättra tillgängligheten.

Bevara Gene Fornby

Kommunen ska agera för att bevara och utveckla Gene Fornby med närliggande bad-, havs- och friluftsområden. Möjligheterna att kombinera den kulturhistoriska verksamheten med daglig verksamhet och arbetsmarknadsinsatser vägs

Alla ska ha tillgång

En normbrytande funktionsvariation ska inte sätta stopp för möjligheten att njuta av friluftslivet i kommunen. Alla ska ha tillgång till badplatser, fiskeställen, raststugor och andra besöksmål i våra natur- friluftsliv- och fiskevårdsområden. De lokaler och anläggningar som används för kultur- och fritidsverksamheter ska vara tillgängliga och ändamålsenliga så att alla kan delta och känna sig välkomna.

Rättvist föreningsstöd

Kommunens föreningar är en viktig del av kulturlivet och idrotten och behöver god ekonomi och lämpliga lokaler. Kommunens stöd till kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter ska vara rättvist fördelat och följas upp enligt tydliga spelregler. Stöd till bredd- samt barn- och ungdomsverksamhet prioriteras.

Stöd till föreningar med arenor som är viktiga för breddidrott och samhällsliv

Föreningar som driver egna anläggningar som är viktiga för breddidrott och fritidsaktiviteter behöver ökat stöd.

Stödet till den professionella idrotten inom MoDo Hockey och Häggglunds Arena ska användas också för att öka tillgängligheten och användbarheten för fler grupper och verksamheter

Bygget av den nya simhallen i centrala Örnsköldsvik ger nya möjligheter för både motion och idrott. Simhallarna i Björna, Husum, Bredbyn och Köpmanholmen ska kunna nyttjas effektivt

och vara tillgängliga för föreningslivet och invånarna i dessa områden. Simhallen i Björna ska därför renoveras.

Utveckla Skyttis – men glöm inte alla andra anläggningar runt om i kommunen

Insatserna för att stärka och profilera Skyttisområdet med dess anläggningar som en samlad och viktig del av kommunens idrotts- och friluftsområde fortsätter. Samtidigt ska kommunen också bidra till att andra idrottsanläggningar, ridskolor, skidbackar och spårområden runt om i kommunen utvecklas så att möjligheterna till spontana idrotts- och fritidsaktiviteter förbättras.

Klimatförändringarna ger nya förutsättningar

I utvecklingsarbetet ska de ändrade förutsättningar som klimatförändringarna innebär vägas in. Dessa kan både medföra behov av nya lokaler och av att i större utsträckning tillgängliggöra använda naturområden som exempelvis Rutbergsterrängen.

Fritidsbanken ger alla möjlighet att delta

För barn och ungdomar är det speciellt viktigt att få möjlighet att prova på, att utveckla sin kompetens och bredda sina erfarenheter inom många olika områden. De som inte har egen utrustning ska kunna låna musikinstrument, idrottsutrustning och annat av kommunen. Därför ska fritidsbanken bibehållas och utvecklas för att ge barnen möjlighet att delta i aktiviteter oberoende storleken på föräldrarnas plånbok.

Fler och bättre fritidsgårdar och mötesplatser

Att känna tillhörighet, ha en vuxen att prata med är viktigt för många ungdomar, inte bara ungdomar i riskzon. Fritidsgårdar och uppsökande verksamhet fyller en viktig funktion i vårt demokratiska samhälle. De kan erbjuda en tillflyktsort men också meningsskapande aktivitet samtidigt som den skapar jämställd jämlikhet och motverkar psykisk ohälsa, segregation och utslagning. Att investera i fritidsgårdar är ett vaccin mot hopplöshet, en investering som alltid betalar sig på sikt. Fritidsgårdarna behöver därför bli fler och rustas så de bättre kan fylla denna viktiga funktion.

Kommunen ska samverka med och stödja föreningsdrivna fritidsverksamheter. Det är ett bra sätt att säkra att verksamheten efterfrågas och används av ungdomar, som har störst behov. Stödet kan ges ekonomiskt men även genom det mobila teamet med fritidsledare och på annat sätt.

Biblioteken är nödvändiga

Våra bibliotek är viktiga resurser för kulturlivet och samhället. Bibliotekens demokratiska uppdrag är viktigt att slå vakt om. De fyller en viktig funktion för utveckling av läsförståelse och bildning. Biblioteken har dessutom en utjämnande funktion för de som lever i digitalt utanförskap.

Nytt modernt huvudbibliotek

En genomlysning och satsning på bibliotek behöver göras i hela kommunen. Ett exempel på ett tydligt framtida behov är tillskapandet av ett nytt och modernt huvudbibliotek som är tillgängligt ur alla aspekter och utrustat med sådan teknik, ytor och medier som kommuninvånarna kan förvänta sig av ett bibliotek år 2030.

***Museum i samverkan med
civilsamhället och
folkbildningen***

Vårt museum i samverkan med alla samlingslokaler, kulturföreningarna, studieförbunden och hembygdsgrupper ger goda förutsättningar för att bygga ett rikt och aktivt kulturliv.

Offentlig konst är en viktig tillgång för vårt samhälle. Den utmanar oss och ställer frågor till livet. Tillgång till konst och kultur höjer den sociala hållbarheten i samhället, liksom möjligheten att själv vara medskapande i konsten.

***Samordna utredningarna
kulturarenan och ny
gymnasieskola***

Ett ändamålsenligt kulturhus planeras för att kunna ta emot de musik-, dans- och teaterföreställningar som erbjuds av Teater Västernorrland och andra producenter. Denna ska utformas så att också kulturskolan och övriga kulturutövare ges bättre villkor och ge utrymme för nya kultur- och samarbetsformer så att kulturlivet främjas i hela kommunen.

Utveckla kulturskolan

Arbetet med kulturarenan samordnas med utredningar om nytt stadsbibliotek och om en ny gymnasieskola. Skolornas estetiska utbildningar ska dagtid vara en viktig verksamhet på Kulturarenan.

Samhällsbyggnadsnämnden

<i>Klimatet i fokus</i>	Arbetet för att på ett medvetet sätt planera och bygga ett samhälle anpassat till framtidens klimatförändringar står i fokus. Örnsköldsviks kommun ska gå i spetsen för att minska klimatbelastningen.
<i>Kollektivtrafiken måste förbättras</i>	Kollektivtrafiken behöver byggas ut och utvecklas i centralorten, på landsbygden och regionalt så att fler kan och vill använda den. Nya reseformer med nya fordonstyper på väg eller räls behöver utvecklas. Turtäthet och linjesträckning ses över liksom avgifter/avgiftsfritt för olika grupper för att öka resandet med kollektivtrafiken.
<i>Behåll ungdomskortet</i>	Ungdomskortet ska vara kvar
<i>Persontrafik i egen regi</i>	För att möjliggöra detta ska kommunen vara en aktiv part i Kollektivtrafikmyndigheten i länet för att öka reseutbudet och effektiviteten. Arbetet påbörjas med att kommunen återtar vissa delar av buss- och persontrafiken i egen regi. All kollektivtrafik ska vara fossilfri.
<i>Samordning av persontransporter</i>	För att frigöra ekonomiska resurser och minska antalet fordon på vägarna ska kommunen i högre grad samordna sina olika typer av persontransporter. Det kräver att förutsättningar skapas för harmonisering av upphandlingar och upphandlingsperioder. Kommunen etablerar en persontransportenhet som arbetar övergripande och konsultativt för kommunen samtliga förvaltningar och bolag. Här samordnas all planering och beställning till utförare som idag är utspritt på enheter, förvaltningar och bolag. Idag samordnas en viss del inom skolskjuts och kollektivtrafik.
<i>Säker trafikmiljö även i kristider</i>	Underhållet av kommunens infrastruktur måste ske kontinuerligt för att inte kostnader och risker ska öka. Trafikmiljön för alla typer av trafikanter ska vara så säker som möjligt. Gatubelysning, snöröjning och halkbekämpning måste bibehållas på en nivå som möjliggör säkra transporter och resor, inkl gång och cykel, året runt. Säkra trafikmiljöer kring skolorna prioriteras så att fler kan gå och cykla.
<i>Aktivitetsplatser för alla</i>	Behovet av bra närlekplatser, generationsmötesplatser, isytor, skateparker och andra typer av aktivitetsplatser ses över så att barn och boende i alla åldrar och från olika typer av bostadsområden och byar har tillgång till dem och kan mötas. De fysiska miljöerna vi rör oss i till vardags har såväl en funktionell betydelse som att de påverkar hur Örnsköldsvik uppfattas ur ett estetiskt perspektiv. Det gäller gator, vägar, fastigheter, bostäder, grönområden osv.

Plan- och planeringsprocesserna ska utvecklas.

Allmänheten, berörda grannar, föreningar och företag samt alla politiska partier ska ha insyn och möjlighet att påverka redan på idéstadiet. Processen ska vara transparent med tydliga beslutspunkter och tydlig ansvarsfördelning.

Inga fler planer i slutna rum!

Det är viktigt att kommunen följer upp och lär när detta inte fungerat fullt ut, till exempel processen kring Varvskajen och Stadsdel 2030/Lugnviksområdet.

Genom detaljplaner och på annat sätt ska kommunen bidra till ett mer jämlikt boende med blandad bebyggelse med hyresrätter, villor och bostadsrätter i alla stadsdelar och byar. Hyresrätter där även personer med låga inkomster har möjlighet att bo ska alltid planeras in

Snabbt och professionellt stöd

Kommunen ska ge snabbt och professionellt stöd i hela planeringsprocessen till såväl företag som privatpersoner som söker lämplig mark eller vill bygga om, ut eller nytt.

På samma sätt ska kommunen ge ett snabbt och professionellt stöd när någon söker eller har fått tillstånd inom miljö-, hälso- och naturskyddsområdet.

Information till och dialogen med framför allt de mindre företagen ska förbättras.

Rådgivning viktig

Kommunens verksamhet med budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och energi- och klimatrådgivning blir allt viktigare. Det ska vara tydligt för allmänheten hur och var man kan få stöd av rådgivningen.

RESULTATBUDGET 2025-2027

Budgetförslag 2025-2027

Partiförslag (Vänsterpartiet)

Mkr	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat, Ek. läge 2025-2027, maj 2024	+108	+103	+76
Återföring ofinansierat på nämnderna 2025-2027	62	72	81
Årets resultat, utgångsläge inför Budget 2025	+170	+175	+157
Förändrade skattemedel (+ = besp, - = tillskott)			
KS	-52,5	-49,0	-50,0
Återställning ofinansierat KLF	-10,0	-10,0	-10,0
Återställning ofinansierat KSF	-15,0	-15,0	-15,0
Byte av takkonstruktioner		-1,0	-2,0
Ökad koncernsamverkan	1	3,0	4,0
Återställning tidigare effektivisering	-5,0	-5,0	-5,0
Ny effektivisering genom sammanslagning KLF KSF	1,5	3,0	3,0
Utveckling av upphandling, digitalisering, etc.	-5,0	-5,0	-5,0
Effekter av ovanstående	1,0	2,0	4,0
Lokalunderhåll och inventarier	-7,0	-7,0	-7,0
Ökade klimatinsatser enl priorlista, projekt mm	-7,0	-7,0	-10,0
Landsbyggs- och stadsutveckling	-8,0	-8,0	-8,0
Lokalsamordning	1,0	1,0	1,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-19,0	-31,5	-31,6
Återställning ofinansierat	-8,0	-8,0	-8,0
Kollektivtrafik och andra klimatinsatser för att hålla koldioxidbudgeten	-10,0	-25,0	-25,0
Samordning av persontrafik	-0,5	2,0	4,0
Återställa tidigare effektivisering	-1,0	-1,0	-1,0
Förbättrad administration och digitalisering	0,5	0,5	0,5
Vägsatsning			-2,1
Kultur- och fritidsnämnd	-8,5	-8,0	-18,5
Trygga mötesplatser, fritidsgårdar	-2,0	-2,0	-2,0
Förstärkt föreningsbidrag	-2,0	-2,0	-2,0
Friluftsområden, gröna jobb,	-3,0	-3,0	-3,0
ICORN-medlemskap	-0,5	-0,5	-0,5
Drift multisporhall			-10,5
Fördjupad utredning Skyttis samt placering ny ishall	-0,5		
Biblioteksförstärkning	-0,5	-0,5	-0,5
Bildningsnämnd	-44,0	-40,0	-36,0
Ökad grundbemannning, mer stödresurser, mindre barngrupper i yngre årskurser	-15,0	-15,0	-15,0
Förstärkning anpassad grundskola	-7,0	-7,0	-7,0
Läromedel och skolbibliotek	-4,0	-4,0	-4,0
Kulturskolan	-2,0	-2,0	-2,0
SFI överförs till egen regi och förstärks	-2,0	-2,0	-2,0
Elever med särskilda behov	-4,0	-4,0	-4,0
Satsning förbättrad psykisk hälsa	-2,0	-2,0	-2,0
Frukt i grundskolan	-2,0	-2,0	-2,0
Kompensation för ökade matpriser	-2,0	-2,0	-2,0
Samordnare integrationsuppdraget	-1,0	-1,0	-1,0
Kompetensförsörjningsinsats, studietjänster mm	-3,0	-3,0	-3,0
Demografiförändring		4,0	8,0

RESULTATBUDGET 2025-2027

Budgetförslag 2025-2027

Partiförslag (Vänsterpartiet)

Mkr	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	
Välferdsnämnd	-50,3	-60,3	-70,3	
Återställning ofinansierat	-24,0	-34,0	-43,0	
Ökad grundbemanning - heltider, bättre scheman, semester	-10,0	-10,0	-10,0	
Utveckling och förstärkning arbetsmarknadsinsatser	-2,0	-2,0	-2,0	
Förebyggande insatser IFO, försörjningsstöd, HVB	-2,0	-2,0	-2,0	
Arbetskor i välfärden	-2,0	-2,0	-2,0	
Trygghetshöjande insatser i LSS	-1,0			
Utökade grupper inom funktionsstöd	-1,0	-2,0	-3,0	
Kompetensförsörjningsinstans, studietjänster mm	-5,0	-5,0	-5,0	
Förstärkt stöd vid jul till de mest behövande	-0,3	-0,3	-0,3	
Nya digitala lösningar - verksamhetsnära	-5,0	-5,0	-5,0	
Digitaliseringseffekter	2,0	2,0	2,0	
Övriga förändringar				
Klimatkassa för insatser	-5,0	-10,0	-10,0	
Avbrutet stadsdel 2030 Nivå?	3,0	8,0	8,0	
Återtagande av överförmyndarnämnd samt stärkt förvaltarenhet	-2,0	-2,0	-2,0	
Befolkningstillväxt	2,0	6,0	9,0	
Motsv antal fler personer	0,073	82	123	
Fler i arbete	10,0	15,0	20,0	
Ökade statsbidrag (Maktskifte 2027)	5,0	5,0	100,0	(2024 = T1) 2023-2026
Årets resultat	+9	+8	+76	+25
Årets resultat i % av skatteintäkter/statsbidrag	+0,2%	+0,2%	+1,6%	+0,1%

Stödinfo

Resultatmål +1,2% av skatteintäkter/statsbidrag, Mkr	+53	+55	+57
Resultatnivå +3,0% av skatteintäkter/statsbidrag, Mkr	+133	+137	+142

Ekonomiskt mål mandatperioden 2023-2026

KF:s resultatmål i % av skatteintäkter/statsbidrag	+0,1%
Avvikelse mot KF:s resultatmål	+0,0%

SKATTEMEDEL PER NÄMND 2025-2027

Budgetförslag 2025-2027

Stödinfo.

2025 års prisnivå, Mkr	Omräkn 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		4 250,6	4 250,6	4 250,6
KS	274,7	322,7	322,2	321,2
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		270,2	270,2	270,2
Tidigare beslutade tillskott		-	4,0	4,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-1,0	-3,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		52,5	49,0	50,0
Samhällsbyggnadsnämnd	401,9	423,8	438,4	438,5
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		404,8	404,8	404,8
Tidigare beslutade tillskott		-	2,1	2,1
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		19,0	31,5	31,6
Kultur- och fritidsnämnd	182,7	198,0	197,0	207,5
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		189,5	189,5	189,5
Tidigare beslutade tillskott		-	-	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-0,5	-0,5
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		8,5	8,0	18,5
Bildningsnämnd	1 644,3	1 684,9	1 683,6	1 679,6
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		1 640,9	1 640,9	1 640,9
Tidigare beslutade tillskott		-	3,3	3,3
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-0,6	-0,6
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		44,0	40,0	36,0
Välfärdsnämnd	1 736,9	1 795,5	1 803,8	1 812,7
Preliminära skattemedel 2025, maj 2024		1 745,2	1 745,2	1 745,2
Tidigare beslutade tillskott		-	7,4	14,3
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-9,0	-17,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		50,3	60,3	70,3
Övergripande				
Skattemedel Budget 2025	4 240,5	4 424,9	4 445,0	4 459,5
Förändring, Mkr		184,4	20,2	14,5

INVESTERINGAR

Budgetförslag 2025-2029

Partiförslag (V)

Investeringsprojekt (Löpande prisnivå, Mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Totalt projektet
Skattefinansierade investeringar	675	859	939	712	816	
KS/Kommunledningsförvaltning	20,0	27,3	17,0	14,9	22,5	
Investeringar Räddningstjänst och KAC	5,0	2,3	5,0	3,9	11,5	
Utbyggnad Vikingagatan	2,0	8,0				10,0
Digitalisering	13,0	17,0	12,0	11,0	11,0	
KS/Konsult- och serviceförvaltning	202,1	211,5	196,5	160,5	160,5	
LSS gruppbostad 6 platser 2 st (Domsjö)	22,6					61,0
Åtgärder takkonstruktioner	15,0	15,0				30,0
Tillagningskök centralt		11,0	11,0			22,0
IT-lokaler + serverhall	5,0	20,0	15,0			40,0
Klimatsatsningar (laddstolpar)	10,0	20,0	20,0	10,0	10,0	
IT-investeringar	49,0	49,0	49,0	49,0	49,0	
Komponentutbyten inkl. energireducering	65,0	65,0	70,0	70,0	70,0	
Verksamhetsanpassningar, m.m.	35,5	31,5	31,5	31,5	31,5	
Samhällsbyggnadsnämnd	119,0	104,0	72,0	82,5	60,0	
Infrastruktur (Gator/vägar/parker/mötesplatser)	25,3	39,0	27,0	22,5	25,0	
Beläggn.program/Förbättrad standard väg/Cykelväg	20,0	30,0	40,0	30,0	30,0	
Övriga verksamhetsinvesteringar	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Bussdepå						2,0
Bro över Moälven, Alfredshem	40,0	30,0				71,0
Brogatan, upprustning	20,0					22,0
Mobilitetshus, centrum						0,0
Stadskajen, kaj 8	8,0					
Modovägen, framkomlighet				25,0		
Strandparken, belysning	0,7					
Kultur- och fritidsnämnd	194,6	221,7	100,1	105,1	301,6	
Övriga verksamhetsinvesteringar	8,6	9,9	4,3	4,3	0,8	
Offentlig utsmyckning	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
Utveckling av Skyttis idrotts- och friluftsområde	30,0	30,0	30,0			105,0
Multihall	120,0	120,0	10,0			260,0
Multihall, inventarier och konst			5,0			
Nybyggnation arkiv/magasin museiverksamhet	4,2	30,0	40,0			75,0
Renovering bef bassäng + bef barnbassäng	31,0	31,0				62,0
Kultur- och evenemangsentrum/stadsbibliotek			10,0	100,0	300,0	510,0
Bildningsnämnd	29,5	86,5	238,0	239,0	152,0	
Verksamhetsinvesteringar/Inventarier	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	
Björnaskolan + simhall	8,0	30,0	82,0	33,0		154,0
Björnaskolan, inventarier				3,0		
Sidensjöskolan	4,0	14,0	49,0	18,0		86,0
Sidensjöskolan, inventarier				3,0		
Ångetskolan gsk + anpassad gsk	0,5	15,0	25,0	25,0		65,5
Förskola Centrala stan (Järvhaga) 6 avd	4,0	9,5	38,0	14,0		66,0
Förskola Centrala stan, inventarier				2,0		
Förskola Järved/Alne, 6 avd			0,5	4,0	9,5	66,0
Förskola, 6 avd			0,5	4,0	9,5	66,0
Gymnasieskola			25,0	125,0	125,0	
Upprustning byaskolor	5,0	10,0	10,0			

INVESTERINGAR

Budgetförslag 2025-2029

Partiförslag (V)

Investeringsprojekt (Löpande prisnivå, Mkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Totalt projektet
Välfärdsnämnd	110,0	208,0	315,0	110,0	119,0	
Verksamhetsinvesteringar/Inventarier	5,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Vård och omsorgsboende 90 platser centralt	90,0	140,0	150,0			380,0
Vård och omsorgsboende 60 platser, inventarier			6,0			
Vård och omsorgsboende 40 platser	10,0	30,0	90,0	80,0		210,0
Vård och omsorgsboende 40 platser, inventarier				4,0		
Vård och omsorgsboende 60 platser Bjästa				8,0	90,0	270,0
LSS-boende 6 platser		5,0	26,0			31,0
LSS-boende 6 platser				5,0	26,0	31,0
VOB-platser Bredbyn - om-, till- eller nybyggnation	5,0	30,0	40,0	10,0		85,0
Investeringar utförda av annan aktör	0	0	0	0	0	
Affärsmässiga investeringar	28	98	93	31	23	
KS/Kommunledningsförvaltning (finansförv.)	22,0	40,0	60,0	28,0	20,0	
Markförvärv, m.m.	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	
Exploateringar	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Kustbevakningen	2,0	20,0	40,0	8,0		70,0
Kultur- och fritidsnämnd	6,0	58,0	33,0	3,0	3,0	
Paradiset Investering ny rutschbana		25,0				25,0
Paradiset Ombyggnation SPA		30,0	30,0			60,0
Paradiset Utveckling kommersiell verksamhet	5,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Paradiset Reinvestering i anläggning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Summa investeringar	703	957	1 032	743	839	
därav utförda i egen regi	703	957	1 032	743	839	
därav utförda av annan aktör	0	0	0	0	0	

Understruken text: beslutade investeringar Röd text: ej finansierade investeringar Blå text: affärsmässiga investeringar

Skattefinansierade investeringar mandatperioden 2023-2026	2 145
---	-------

Stödinfo

Investeringsutrymme skattefin. investeringar utifrån resultat +3%	1 354
Bedömt upplåningsbehov mandatperioden	791

Investeringsutrymme skattefin. investeringar utifrån resultat enl förslag	854
Bedömt upplåningsbehov mandatperioden	1 291

Ekonomiskt mål mandatperioden 2023-2026

KF:s investeringsmål skattefin. investeringar 2023-2026	2 145
Avvikelse mot KF:s investeringsmål, partiförslag	-0